

GAZİ AHMET MUHTAR PAŞA KİMDİR?

1 Kasım 1839'da Bursa'da doğdu.1856 yılında Bursa Askerî İdadisi'ni, 1860'ta Harbiye Mektebi'ni birincilikle bitirerek teğmen oldu,

1861 yılında kurmay yüzbaşı olarak orduya katıldı. Hersek İsyanı'nın bastırılması ve Karadağ Savaşlarında bulundu.

1862'de Harbiye Mektebi'ne öğretmen oldu. 1 Mayıs 1864'te binbaşılığa yükseldi ve Kozan'da çıkan isyanı bastırmakla görevlendirildi.1866'da yarbaylığa terfi etti ve Şehzade Yûsuf İzzeddin Efendi'nin hocalığına getirildi.

30 Mayıs 1868'de Karadağ sınırını düzenlemeye memur olan Muhtelit Arazi Komisyonu'na birinci komiser tayin edildi.

2 Mayıs 1869 tarihinde albaylığa yükseldi. 9 Mart 1870'te komiserlik görevi yanında Dâr-ı Şûra-yı Askerî üyeliğine getirildi.

17 Mayıs 1871'de Yemen vali ve kumandan vekilliğine tayin edildi. 10 Eylül 1871'de ise Yemen vali ve kumandanlığı verildi. Yemen isyanına son verip bölgede devlet otoritesini yeniden kurdu ve Yemen'i bir vilâyet haline getirdi.

11 Temmuz 1873'te Girit vali ve kumandanlığına, 2 Ağustos 1873'te İkinci Ordu müşirliğine tayin edildi.

16 Eylül 1874'te Dördüncü Ordu müşirliği ve Erzurum valiliğine getirildi.

14 Aralık 1875'te Hassa Ordusu kurmay başkanlığına ve Bosna-Hersek başkumandanlığına tayin edildi.

3 Ocak 1877'de Girit vali ve kumandanlığına, 8 Şubat 1877'de Dördüncü Ordu müşirliğiyle Anadolu Harp Ordusu başkumandanlığına tayin edildi.

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (Doksanüç Harbi) Ruslar'ın 17 Mayıs 1877'de Ardahan'ı ele geçirmeleri üzerine Ahmed Muhtar Paşa 25 Ağustos 1877 günü Ruslar'ı yenerek Gedikler (Kızıltepe) zaferini kazanınca "gazi" unvanı verildi.

3 Aralık 1909 tarihinde emekli oldu. 21 Ocak 1919 tarihinde vefat etti.

Seksen yıllık ömrünün elli beş yılını fiilen devlete hizmet etmekle geçiren Gazi Ahmed Muhtar Paşa mert, cesur, doğru, çalışkan, modern düşünceli ve sade yaşamayı esas alan bir karaktere sahipti. Fransızca bilen Ahmed Muhtar Paşa devlet adamlığı ve askerliği yanında ilimle de meşgul olmuş, matematik ve astronomi üzerinde çalışmıştır. Bundan dolayı kendisine "büyük matematikçi" ve "büyük astronomi âlimi" unvanları verilmiştir.

Eserleri.

1. *Riyâzü'l-Muhtâr Mir'âtü'l-mikât ve'l-edvâr maa Mecmûati'l-eşkâl* (Bulak 1303, 1306).
2. *Islâhu't-takvîm* (Şefik Bek Mansûr Yeken tarafından yapılan Arapça tercümesiyle birlikte, *İşlâhu't-takvîm*, Kahire 1307).
3. *Takvîm-i Sâl* (İstanbul 1328).
4. *Takvîmü's-sinîn* (İstanbul 1331).
5. *Serâirü'l-Kur'ân fî tekvîni ve ifnâi ve iâdeti'l-ekvân* (İstanbul 1336).
6. *Sergüzeşt-i Hayâtının Cild-i Sâni: 1294 Anadolu'da Rus Muharebesi* (İstanbul 1328).
7. *Temmuz 1330'da Meclis-i Meb'ûsan'da Geçen Dîvân-ı Âlî Bahislerine Bir Nazar* (baskı yeri ve tarihi yok).